

Els nadons d'època ibèrica enterrats dins les llars van patir morts naturals i no rituals

Segons una recerca on ha participat la UdL amb restes dels Vilars d'Arbeca i altres jaciments

Els nadons de la cultura ibera (segles VIII-I a.C.) que van ser inhumats en contextos domèstics van morir per causes naturals, com ara complicacions del part o problemes de salut associats a la prematuritat, i no per pràctiques rituals. Així ho determina una recerca on ha participat la Universitat de Lleida (UdL) i que acaba de publicar la revista *Journal of Archaeological Science* [<https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-archaeological-science>]. L'estudi, liderat per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), ha analitzat 45 esquelets de nadons de cinc jaciments arqueològics: la fortalesa dels Vilars d'Arbeca (Garrigues), que ha proporcionat 20 individus perinatals datats entre el 775 i el 450 a.C.; Camp de les Lloses (Osona), Olèrdola (Alt Penedès), Puig de Sant Andreu i Illa d'en Reixac (Baix Empordà).

Els ibers tenien la tradició d'[enterrar dins de les cases](#) [</sites/vilars/ca/la-fortalesa/Jaciment/La-vida-a-la-fortalesa/La-societat-i-el-mon-simbolic/Els-enterraments-infantil>] les criatures que morien poc abans de néixer, en el moment del part o poc després. Les dents temporals o de llet es comencen a formar dins de les genives durant la vida intrauterina i acaben de fer-ho en l'etapa postnatal, al voltant del naixement. El procés deixa unes línies de creixement a la corona dental que poden analitzar els experts. Una de les més visibles és la línia neonatal, que es forma per l'estrès fisiològic resultant del canvi bruscat de la vida intrauterina a l'extrauterina i que permet als científics identificar els infants que han sobreviscut al naixement.

"Les tècniques convencionals estimen l'edat biològica de l'individu en base al creixement i desenvolupament esquelètic, per la qual cosa tenen una variabilitat molt gran en la determinació de l'edat i no permeten identificar el moment del naixement", destaca la primera autora de l'article i investigadora predoctoral de la UAB, Ani Martirosyan.

L'equip ha fet una anàlisi de seccions histològiques de gèrmens dentaris (teixits que es transformen després en les dents de llet), utilitzant microscòpia òptica. Visualitzar les línies de creixement de la corona dental els ha permès establir amb molta precisió l'edat cronològica en el moment de la mort de 38 dels nadons estudiats, establint aquestes defuncions des de la setmana 30 de gestació fins al segon mes després de néixer.

En els casos en els quals la visualització histològica de les línies era incerta, les investigadores i els investigadors n'han estudiat la composició química a través de microfluorescència de raigs X a partir de llum sincrotró, que permet analitzar diferents elements en l'esmalt i la dentina en concentracions extremadament baixes. Els resultats mostren un augment de la quantitat de zinc, un element químic relacionat amb l'inici de la lactància materna, i una disminució del calci, un element principal de l'esmalt dental, coincidint amb la presència de la línia neonatal.

Els resultats d'aquest estudi, en què ha pres part el Grup d'Investigació Prehistòrica ([GIP-ARQHISTEC](#) [</sites/Gip/ca/>]) de la UdL, assenyalen que gairebé la meitat dels individus van morir durant el període perinatal, concretament entre la setmana 27 de gestació i la primera setmana de vida. De la vintena que van sobreviure més enllà de la primera setmana, el més llarg només va arribar als 67 dies. Tot plegat, segons les conclusions, posa de relleu l'elevada mortalitat infantil durant el primer any de vida en aquests poblats ibers de

l'edat del ferro, descartant la pràctica d'infanticidis o de sacrificis rituals.

En aquesta recerca també ha col·laborat personal investigador de la la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), el sincrotró ALBA (Cerdanyola del Vallès), la Universitat de Granada, el Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC) i el Centre d'Interpretació El Camp de les Lloses.

Text: Comunicació UAB / Premsa UdL

